

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

**Zmiany ordynacji wyborczej do Izby posłów i do Senatu
według ustawy z dnia 15. października 1925, zb. u. i rozp. nr.
205.**

Liczba stron oryginału

20

Liczba plików skanów

20

Liczba plików publikacji

21

Sygnatura/numer zespołu

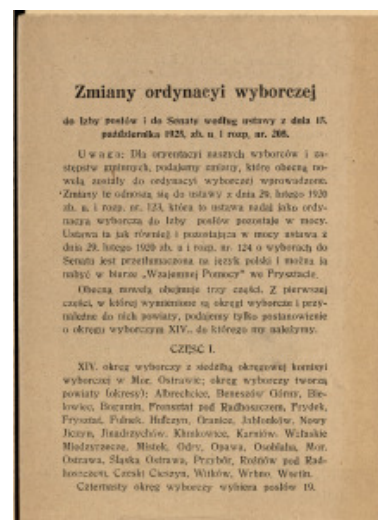
R I 04302

Data wydania oryginału

[1925?]

Zdigitalizowano w ramach projektu pt.

**Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa
piśmienniczego on-line**

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Zmiany ordynacyi wyborczej

do Izby posłów i do Senatu według ustawy z dnia 15. października 1925, zb. u. i rozp. nr. 205.

U w a g a: Dla orientacyi naszych wyborców i zastępstw gminnych, podajemy zmiany, które obecną nowelą zostały do ordynacyi wyborczej wprowadzone. Zmiany te odnoszą się do ustawy z dnia 29. lutego 1920 zb. u. i rozp. nr. 123, która to ustawa nadal jako ordynacya wyborcza do Izby posłów pozostaje w mocy. Ustawa ta jak również i pozostająca w mocy ustawa z dnia 29. lutego 1920 zb. u i rozp. nr. 124 o wyborach do Senatu jest przetłumaczona na język polski i można ją nabyć w biurze „Wzajemnej Pomocy“ we Frysztacie.

Obecna nowela obejmuje trzy części. Z pierwszej części, w której wymienione są okręgi wyborcze i przynależne do nich powiaty, podajemy tylko postanowienie o okręgu wyborczym XIV., do którego my należymy.

CZĘŚĆ I.

XIV. okręg wyborczy z siedzibą okręgowej komisji wyborczej w Mor. Ostrawie; okręg wyborczy tworzą powiaty (okresy): Albrechcice, Beneszów Górny, Bielewiec, Bogumin, Frensztat pod Radhoszczem, Frydek, Frysztat, Fulnek, Hulczyn, Granice, Jabłonków, Nowy Jiczyn, Jinadrzychów, Klimkowice, Karniów, Wałaskie Międzyrzecze, Mistek, Odry, Opawa, Osoblaha, Mor. Ostrawa, Śląska Ostrawa, Przybór, Rožňów pod Radhoszczem, Czeski Cieszyn, Witków, Wršno, Wsetin.

Czternasty okręg wyborczy wybiera posłów 19.

Jako powiaty w części I. należy rozumieć w okręgach wyborczych I. do XIV. powiaty sądowe, zaś w innych okręgach wyborczych powiaty polityczne (obvody okresních a hlavnoslužnovských úřadů).

CZEŚĆ III.

odpada.

§ 5.

Drugi ustęp odpada.

§ 10.

Ostatnie zdanie drugiego ustępu brzmi: Pełnomocnicy stronnictw, których nie zamianowano członkami, mają prawo brać udział w posiedzeniu komisji z głosem doradczym.

§ 11.

Centralna komisja wyborcza.

Centralna komisja wyborcza przeznaczona jest do tego, aby przeprowadziła czynność według § 26, oraz drugie i trzecie skrutynium.

Centralna komisja wyborcza składa się z 12 członków. Przewodniczącym jest urzędnik, wyznaczony przez Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Każde kandydujące stronnictwo proponuje Ministerstwu spraw wewnętrznych najpóźniej do 12 godzin w południe w dniu 16 przed wyborami jednego członka, oraz 1 zastępcę do tej komisji. Z pośród proponowanych mianuje minister spraw wewnętrznych członków komisji. Pozostali mają prawo brać udział w posiedzeniu komisji jako mężowie zaufania a to w postępowaniu według § 26. Jeżeli postępowanie dotyczy bezpośrednio ich stronnictwa, z głosem doradczym, zresztą bez prawa mieszania się do rozpraw komisji. Za każde stronnictwo może być obecna tylko jedna osoba, czy to jako członek, czy też jako mąż zaufania.

§ 14.

Jako drugi ustęp wstawia się następujące postanowienie: O ile wybory odbywają się do obu Izb sejmowych w jeden i ten sam dzień, jest Centralna komisya wyborcza wspólna dla obu wyborów. W gminach do 1000 obywateli może Nadzorcza władza polityczna ustanowić także wspólną dzielnicową komisję wyborczą, jeżeli okaże się potrzeba tego z powodu braku odpowiednich zastępców stronnictw, lub z powodu braku wygodnych lokali.

Ostatni ustęp opiewa:

Z wyjątkiem wypadków wymienionych w ustępach powyższych, należy ustanowić dla wyborów do każdej Izby sejmowej specjalną Centralną i dzielnicową komisję wyborczą. Okręgowa komisya wyborcza nie jest nigdy wspólna.

§ 15.

Rozpisanie wyborów. Ogłoszenie.

Ministerstwo spraw wewnętrznych rozpisze wybory najpóźniej w 28. dni przed dniem wyborów ogłoszeniem w urzędowym dzienniku, które to ogłoszenie musi zawierać dzień, w którym się wybory odbywają, dzień, w którym listy wyborców we wszystkich gminach muszą być wyłożone, termin i miejsce do przedłożenia list kandydatów z podaniem dnia kalendarzowego, z wezwaniem, aby stronnictwa do terminów ustawowych zaproponowały zastępców do komisyj (§§ 9—11), dzień, godzinę i miejsce, kiedy i gdzie odbywają się zebrania okręgowych komisyj wyborczych i Centralnej komisji wyborczej.

Rozpisanie wyborów poda się także do wiadomości w każdej gminie ogłoszeniami na publicznych miejscach przez 14 dni, jak również i innym sposobem praktyko-

wanym zwykle w tej miejscowości. O ile gmina tworzy kilka osad, należy ogłosić wybory także i we wszystkich osadach.

Ogłoszenie w gminach musi zawierać dzień wyborów i liczbę posłów, którzy mają być wybierani w odpowiednim okręgu wyborczym, wezwanie, aby stronnictwa w terminach ustawowych zaproponowały swoich zastępców do komisji (§§ 9—11), jak również i liczbę tych komisji, miejsce urzędowania przewodniczącego Okręgowej komisji wyborczej, termin i miejsce, kiedy i gdzie można wglądać do stałych list wyborczych, termin i miejsce do przedłożenia list kandydatów z podaniem dnia kalendarzowego i postanowieniem o formie i treści list kandydatów.

§ 17.

Ostatnie zdanie pierwszego ustępu odpada.

§ 18.

Drugi ustęp odpada.

§ 21.

Listy kandydatów.

Najpóźniej w 16 dniu przed dniem wyborów do godziny 12 w południe przedłożą stronnictwa przewodniczącemu Okręgowej komisji wyborczej listy kandydatów we dwóch egzemplarzach. Przewodniczący powinien wnoszącemu potwierdzić dzień, godzinę podania i podać mu natychmiast zawiadomienie na piśmie o tem, ile ma stronnictwo złożyć podług § 29 jako zaliczkę na koszt połączone z rozmnożeniem list kandydatów. Wnioskodawca może przedłożyć dalszy odpis listy kandydatów, którego równobrzemienie z przedłożoną listą kandydatów potwierdzi przewodniczący Okręgowej komisji wyborczej.

Aby lista kandydatów była ważna, musi być zaopatrzona urzędowo uwierzytelnionemi podpisami najmniej stu wyborców, zapisanych do list wyborców w gminach okręgu wyborczego, o który chodzi. Jeżeli podstawą dla oddania głosów (§ 18) są inne listy wyborców, niż te które były wyłożone równocześnie z ogłoszeniem o wyborach (§ 17), wystarczy zapisanie w jednej lub drugiej liście wyborczej. Kandydat nie może podpisać lity kandydatów ważne.

Lista kandydatów dla obu części okręgu wyborczego z siedzibą Okręgowej komisji wyborczej w Pradze musi obejmować na tej samej liście jednakowoż dla każdej części z osobna imiona kandydatów dla obu części tego okręgu wyborczego. Aby była ważna, musi być zaopatrzona urzędowo uwierzytelnionemi podpisami najmniej stu wyborców, z którejkolwiek części tego okręgu wyborczego. Przy poprawianiu list kandydatów a przy skrutynium bierze się wzgląd jednakowoż na obie części tej listy kandydatów, jako na listy kandydatów różnych okręgów wyborczych.

Przy podpisie wyborcy powinna być podana gmina, w której jest ten wyborca wpisany do stałych list wyborców. Podpisy uwierzytelnia publiczny nataryusz, sąd, lub władza polityczna.

Śmierć, odwołanie podpisu, albo strata prawa wyborczego przez podpisującego nie wpływa na ważność listy kandydatów.

§ 22.

Za punkt 3 należy wstawić ustęp:

W postępowaniu przed sądem wyborczym nie zastępuje stronnictwa pełnomocnik, lecz zastępca Centralnego komitetu wykonawczego stronnictwa.

Przedostatni ustęp opiewa:

Stronnictwo może kandydować najwyżej tyle osób, ile ma być w okręgu wyborczym, lub w jego części (część I.) wybranych posłów.

§ 23.

Pierwszy ustęp opiewa:

Do listy kandydatów należy dołączyć własnoręcznie podpisane oświadczenie na piśmie wszystkich kandydatów, że kandydaturę przyjmują, do jakiej narodowości się głoszą i że za swoją zgodą na innej liście kandydatów, ani także w innym okręgu wyborczym nie są podani jako kandydaci. Podpis kandydata ma być uwierzytelniony przez dwóch świadków.

§ 24.

Postępowanie w Okręgowej komisji wyborczej.

Przewodniczący Okręgowej komisji wyborczej czyni przygotowania dla uchwał Okręgowej komisji wyborczej. W szczególności czyni następujące zarządzenia;

Jeżeli lista kandydatów wykazuje formalne błędy, np. niedostateczną liczbę podpisów, lub większą liczbę kandydatów, niż jest dopuszczalne, lub jeżeli nie jest podana przy podpisie wyborcy gmina, w której jest zapisany do stałych list wyborców, lub jeżeli nie jest podane oznaczenie stronnictwa, lub jeżeli nie jest porządek kandydatów oznaczony; lub jeżeli nie postarano się o uwierzytelnioną zgodę kandydata, lub jeżeli w niej nie jest podane do jakiej narodowości się kandydat zalicza i t. p., wezwie pełnomocnika, aby najpóźniej do 12 godziny południowej następnego dnia błąd ten usunął.

Ustępy 3. i 4. odpadają.

§ 25.

Okręgowa komisya wyborcza zezjdzie się bez zawezwania w szesnastym dniu przed dniem wyborów o szesnatej godzinie u swojego przewodniczącego celem poprawienia listy kandydatów.

Jeżeli pełnomocnik ani po wezwaniu ze strony przewodniczącego Okręgowej komisji wyborczej nie poda oznaczenia stronnictwa na liście kandydatów, ogłosi ją komisya za nieważną.

Jeżeli kandydat jest na kilku listach kandydatów, skreśli go Okręgowa komisya wyborcza na tej liście, do której nie było dołączone uwierzytelnione oświadczenie zgody z kandydaturą, odpowiadające przepisom § 23, w innych wypadkach przechodzi rozstrzygnięcie o tem na Centralną komisję wyborczą. Jeżeli pełnomocnik nie przedłoży na czas (§ 24) uwierzytelnionego oświadczenia zgody kandydata, o ile go w myśl § 23 potrzeba, skreśli komisya kandydata z listy kandydatów.

O ile pełnomocnik nie ograniczy liczby kandydatów na liście na liczbę kandydatów dopuszczalną (§ 22), skreśli komisya nadliczbowych kandydatów na ostatnich miejscach.

Listę kandydatów, która ani potem postępowaniu niema potrzebnej liczby podpisów, ogłosi komisya za nieważną.

Jeżeli kandydowany jest żupan, lub naczelnik powiatu (§ 22 ost. ust.) skreśli go komisya z listy kandydatów.

Okręgowa komisya wyborcza rozstrzyga ostatecznie: Postępowanie Okręgowej komisji wyborczej skończy się o godzinie 14 popołudniu następującego dnia. O postępowaniu Okręgowej komisji wyborczej

pisze się protokół, który podpiszą wszyscy członkowie komisji.

O ile Okręgowa komisja wyborcza uzna listę kandydatów za nieważną opublikuje to jej przewodniczący z podaniem dowodów w urzędowym dzienniku.

§ 26.

Postępowanie w Centralnej komisji wyborczej.

Przewodniczący Okręgowej komisji wyborczej poszle zaraz po jej zebraniu jeden odpis list kandydatów z oświadczeniem kandydatów, oraz z protokołem o postępowaniu komisji przewodniczącemu Centralnej komisji wyborczej.

Centralna komisja wyborcza zejdzie się na posiedzenie bez zawezwania o godz. 10. przedpołudniem 14 dnia przed wyborami w Ministerstwie spraw wewnętrznych, przeświadczy się naprzód, czy Okręgowe komisje wyborcze uchyliły wszystkie formalne błędy w listach kandydatów (§ 25) i uchyli znalezione błędy. O ile któryś z kandydatów jest kandydowany na kilku listach kandydatów, a nie przyszło do zgody między zastępcami interesowanych stronnictw (§ 11) na posiedzeniu Centralnej komisji wyborczej, skreśli przewodniczący kandydata w ten sposób, aby pozostała kandydatura tylko na jednej liście kandydatów.

O ile kilka list kandydatów miałyby równe lub niełatwo do rozpoznania oznaczenie, wezwie przewodniczący komisji po zagajeniu posiedzenia zastępców (§ 11) tych stronnictw, aby najpóźniej do 24 godzin je poprawili. O ile stronnictwa na to się nie zgodzą, poprawi oznaczenie stronnictw Centralna komisja wyborcza.

O ile listy kandydatów, wydane prawdopodobnie przez to samo stronnictwo, w różnych okręgach wybor-

czych są oznaczone niejednokowo, wezwie przewodniczący jego zastępcę, aby do 24 godzin zgłosił jednakowe oznaczenie stronnictwa dla wszystkich wyborczych okręgów. Jeżeli tego nie uczyni, uważa się listy kandydatów, których oznaczenie jest różne za listy kandydatów różnych stronnictw.

Centralna wyborcza komisya po uchyleniu ewentualnych wad w listach kandydatów, wyznaczy dla każdego stronnictwa wyborczego przez los samą liczbę porządkową dla list kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych. Przewodniczący postara się o tyle losów jednakiej wielkości i jakości, ile stronnictw kandyduje, oznaczy losy nazwą stronnictw, i włoży losy do specjalnej skrzynki. Ustanowiony przez przewodniczącego członek komisji wyciągnie po jednym losy, które w tym porządku, jak ich wyciągnie, to oznaczają liczby list kandydatów we wszystkich okręgach wyborczych, gdzie stronnictwo kandyduje.

O ile się wybory do Izby posłów odbywają najpóźniej w cztery tygodnie po wyborach do Senatu, to kieruje się liczba porządkowa list kandydatów wszystkich stronnictw, kandydujących do Izby posłów, według liczby porządkowej listy kandydatów do Senatu. O ile któreś z stronnictw nie kandyduje do Izby posłów, odpada jej liczba porządkowa dla wyborów do tej Izby sejmowej. O ile do Izby posłów kandyduje nowe stronnictwo, otrzyma jego lista kandydatów najbliższą liczbę porządkową za listami kandydatów do Senatu; jeżeli takich stronnictw jest więcej, wyznaczy się ich porządek losem wedle postanowienia ustępu poprzedniego.

Przewodniczący Centralnej komisji wyborczej zaopatrzy listy kandydatów należącemi się liczbami porządkowemi arabskimi.

Postępowanie w Centralnej komisji wyborczej kończy się najpóźniej o godzinie czternastej następnego dnia. O ile Centralna komisja wyborcza nie poczyni potrzebnych korektur, lub nie wyznaczy porządku list kandydatów, rozstrzygnie przewodniczący sam i wyznaczy losiem liczby porządkowe.

O postępowaniu w komisji spisz się protokół, który wszyscy obecni podpisują.

Wynik postępowania ogłosi przewodniczący komisji interesowanym Okr. kom. wybor. i stronnictwom.

§ 27.

Drugi ustęp opiewa:

O ile kandydaturę odwołano dopiero po posiedzeniu Centralnej komisji wyborczej (§ 26) pozostaje nazwisko kandydata na liście kandydatów, jednakowoż przy przydzielaniu mandatów nie bierze się na niego względu.

§ 28.

Ogłoszenie listy kandydatów.

Najpóźniej w dziesiątym dniu przed dniem wyborów ogłosi przewodniczący Centralnej komisji wyborczej w urzędowym piśmie wszystkie ważne listy kandydatów z oznaczeniem stronnictw liczbą porządkową oraz z pełnem i dokładnem podaniem wszystkich kandydatów. Nie wolno opublikować z listami kandydatów podpisy wyborców, nakazane w § 21.

§ 29.

Powielanie list kandydatów.

Przewodniczący Okręgowej komisji wyborczej da powielić drukiem ważne listy kandydatów, na których należy podać liczbę porządkową, oznaczenie stronnictwa i wszystkich kandydatów (§ 22 licz. 2) oraz ich porządek.

Każdą listę kandydatów należy powielić osobno we formie kartki do głosowania a to wszystkie listy pismem tego samego rodzaju i jednakowej wielkości, na papierze tej samej barwy i jakości, oraz takich samych rozmiarów i muszą być zaopatrzone na temsamem miejscu pieczęcią Okręgowej komisji wyborczej. Listy kandydatów dla obu części okręgu wyborczego I. muszą być powielone we formie wspólnej kartki do głosowania, tak, aby obejmowały oddzielnie kandydatów dla każdej części tego okręgu wyborczego.

Przewodniczący Okręgowej komisji pośle je naczelnikom gmin z wezwaniem, aby je doręczył wszystkim wyborcom (§ 34).

Koszta, połączone z powieleniem list kandydatów, poniesie w połowie państwo, a w połowie stronnictwa.

Na pokrycie tych wydatków złożą stronnictwa u przewodniczącego Okręgowej komisji wyborczej najpóźniej w czternastym dniu przed wyborami do dwunastej godziny w południe odpowiednią, wyznaczoną przez przewodniczącego (§ 21) zaliczkę, równającą się przynajmniej połowie kosztów, połączonych z powielaniem listy kandydatów. O ile stronnictwo nie uczyni zadość tej powinności swojej, uważa się jego listę kandydatów za odwołaną. Stronnictwo, które nie osiągnęło w żadnym okręgu wyborczym mandatu, wynagradza wszystkie wydatki, połączone z powielaniem jego list kandydatów. Za tą część wydatków, którąby w innym wypadku płaciło państwo, ręczą solidarnie kandydaci tego stronnictwa i wyborcy, którzy podpisali listę kandydatów a ściągają się ją na nich egzekucją polityczną, o ile nie zapłacono ją do dni ośmiu po wezwaniu.

Przedkładając listę kandydatów (§ 21) może stronnictwo, przez swego pełnomocnika oświadczyć, że nie

żąda, aby jej lista kandydatów była urzędowo doręczona wyborcom, czy to w poszczególnych powiatach, czy też w całym okręgu wyborczym, a może sobie równocześnie dla tych powiatowych okręgów, lub dla całego okręgu wyborczego zamówić pewną liczbę urzędowych druków swojej listy kandydatów, o których doręczenie wyborcom się samo postara; w tym wypadku wynagradza podle postanowienia w ustępach poprzednich tylko wydatki, połączone z powielaniem swych list kandydatów.

Listy kandydatów, które mają być według poprzednich ustępów urzędowo doręczone wyborcom, powinny być powielone w liczbie przewyższającej przynajmniej o piątą część liczbę wyborców odnośnego okręgu wyborczego; względnie odnośnych powiatów politycznych.

§ 30.

Pierwszy ustęp opiewa:

Osoby prowadzące przemysł graficzny, lub w nim czynne, są zobowiązane wypełnić rozkazy przewodniczącego Okręgowej komisji wyborczej, aby listy kandydatów były powielone na czas i odpowiednio.

§ 31.

Pierwszy ustęp opiewa:

Każda gmina jest miejscem wyborczym. W okręgach wyborczych XV.—XXII. mogą być gminy liczące mniej niż 2.000 obywateli, przydzielone do najbliższej gminy, jako do miejsca wyborczego.

§ 34.

Legitymacya wyborców.

Pierwszy ustęp opiewa:

Naczelnik gminy zarządzi doręczenie każdemu wy-

borcy do mieszkania przysłane mu przez przewodniczącej Okręgowej komisji wyborczej listy kandydatów, a to w gminach liczących ponad tysiąc obywateli najpóźniej w trzecim dniu przed dniem wyborów równocześnie z kartą legitymacyjną, a w innych gminach najpóźniej w drugi dzień przed dniem wyborów. W okręgu wyborczym XV.—XXII. doręczy się kartę legitymacyjną także i wyborcom tych gmin, które zostały przydzielone do najbliższej większej gminy (§ 31).

§ 38.

Głosowanie.

Dzielnicowa komisja wyborcza ukonstytuowawszy się (§ 9) przegłębnie przed początkiem wyborów urnę. Na urnę wyborczą należy użyć jedynie takiej skrzynki, którą można zamknąć na zamek.

Potem przystępuje się do oddawania głosów. Wyborcy dostawiają się ze wszystkimi listami kandydatów, które im były doręczone.

Komisja wyborcza odbierze od wyborcy kartę legitymacyjną i stwierdzi, czy wyborca ma wszystkie listy kandydatów, które według § 29 mają być w gminie urzędownie doręczone, niepokreślone i nieoznaczone, **nie śmie mu jednak porządku kartek do głosowania, tak jak je wyborca przyniósł, zmienić.** Za brakujące, pokreślone, albo inaczej oznaczone kartki do głosowania wręczy mu inne, tak, aby wyborca miał wszystkie listy kandydatów, o ile według § 29 mają być urzędownie doręczone.

Następnie wyda mu urzędową kopertę. Wszystkie koperty muszą być nieprzeźroczyste, jednakiej wielkości, jakości i barwy i nie śmia mieć żadnego osobliwego znaku. Dostarczy je gmina na swój koszt.

Wyborca sam włoży kartę do głosowania do koperty w ogrodzeniu tak oddzielonem, aby nikt go nie mógł śledzić, poczem przed komisją wrzuci kopertę do urny wyborczej, a odłoży listy kandydatów, które mu pozostały do specjalnej skrzynki.

W ten sposób oddają naprzód głosy członkowie komisji wyborczej, a następnie dalsi wyborcy w porządku, jak się dostawili do lokalu wyborczego.

Komisja wyborcza dozoruje, aby oddawanie kartek do głosowania było przepisowe i dba o utrzymanie porządku w lokalu wyborczym. Członkom komisji wyborczej nie wolno poprawiać, lub uzupełniać kartek do głosowania, nawet wtedy, choćby wyborca ich o to prosił.

Osoby ślepe, oraz ci, którzy z powodu cielesnej ułomności nie mogą sami oddać kartki do głosowania, wykonywuje swoje prawo wyborcze w towarzystwie wyborczym, z którym prowadzą wspólne domostwo, albo w towarzystwie wyborcy, którego sobie sami wybrali na przewodnika. Przewodnik ten odda kartkę do głosowania, ewent. legitymację swojego mocodawcy; komisja wyborcza stwierdzi pytaniem, czy wyborca wybrał sobie swojego towarzysza swobodnie, czy zna jego imię i nazwisko, i zapisze ten sposób wyborów specjalnie w protokole o wyborach.

Oddanie kartki do głosowania powinni członkowie komisji zaznaczyć we dwu egzemplarzach list wyborców. Jeśli się odbywają wybory do obu Izb sejmu w jednym dniu, jeśli dla obu tych wyborów ustanowiona jest wspólna dzielnicowa komisja wyborcza, powinno w lokalu wyborczym dla każdego wyboru z osobna zarządzane być osobne oddzielone ogrodzenie.

§ 46.

Pierwszy ustęp opiewa:

Okręgowa komisya wyborcza zejdzie się we swojej siedzibie bez zawezwania o dziesiątej godzinie przedpołudniem na drugi dzień (we wtorek) po wyborach.

§ 49.

Pierwszy ustęp opiewa:

Mandaty, które przez postępowanie oznaczone w § 46 pozostały nieobsadzone, obsadzi Centralna komisya wyborcza na posiedzeniu, na które się zejdzie bez zawezwania u swojego przewodniczącego o godzinie dziesiątej przedpołudniem w ósmy dzień po wyborach.

§ 51.

Pierwszy ustęp opiewa:

Przy drugim skrutynium bierze się wzgląd tylko na głosy stronnictwa, które podług § 49 oddało listę kandydatów i osiągnęło przynajmniej w jednym okręgu wyborczym mandat.

§ 52.

Drugie skrutynium.

Komisya zliczy wszystkie resztki głosów z całej Republiki, o ile się bierze na nie wzgląd według § 51, dzieli tę sumę resztek liczbą przeciętną stosunku dzielników wyborczych wszystkich okręgów wyborczych, a liczba, która przez to dzielenie się okaże bez reszty, wykazuje liczbę mandatów, które zostaną obsadzone w drugim skrutynium.

Jeżeli liczba mandatów ustanowiona w ten sposób jest ta sama, lub większa, niż liczba mandatów dotychczas nieobsadzonych, to odpada trzecie skrutynium.

Ażeby dla drugiego skrutynium stwierdzić dzielnik wyborczy, dzieli się sumę resztek oznaczoną w poprzednim ustępie, liczbą mandatów, które mają być w tem

skrutynium obsadzone, powiększoną o jeden, a cała liczba bez resztki, która przez to dzielenie wypadnie, jest dzielnikiem wyborczym.

Komisya przydzieli każdemu stronnictwu tyle mandatów, ile razy dzielnik wyborczy mieści się w sumie resztek głosów, wykazanych dla tego stronnictwa ze wszystkich okręgów wyborczych.

O ile obsadzono o jeden mandat więcej, niż się miało obsadzić, odliczy się nadbawający mandat temu stronnictwu, które wykazało najmniejszą resztę ułamkową dzielenia przy drugim skrutynium, przy równej ilości resztek ułamkowych mniejszą liczbę głosów w całej Republice; jeśli i liczba głosów jest ta sama, rozstrzygnie los.

Jeżeli nie zostały obsadzone wszystkie mandaty w sposób wyznaczony w odstępie 3., albo dlatego, że stronnictwo ogłosiło mniej kandydatów, niż przypada na nie mandatów, przydzieli komisya postępowo po jednym mandacie tym stronnictwom, które wykazują największą resztę dzielenia. Przy równej ilości resztek, przydzieli się mandat stronnictwu, które ma większą sumę resztek w II. skrutynium. Jeżeli te sumy resztek są jednakowe, przydzieli się mandat stronnictwu, które uzyskało w całej Republice więcej głosów; jeśli liczba jest tasama, rozstrzygnie los.

Mandaty w II. skrutynium nieobsadzone, obsadzi się w trzeciem skrutynium.

§ 53.

Trzecie skrutynium.

Centralna komisya wyborcza rozdzieli stronnictwa, na które się w II. skrutynium brało wzgląd, na dwie grupy:

I. grupę tworzą stronnictwa, na których listach kan-

dydatów jest więcej niż połowa kandydatów jednej, lub więcej mniejszości narodowych: niemieckiej, maddziarskiej, lub polskiej. Dla kwestyi, do której z tych mniejszości należy zaliczyć listę kandydatów, jest rozstrzygającą narodowość, do której się przygłosiła (§ 23) większa część kandydatów tego stronnictwa; o ile się kandydaci przygłoszą do różnych mniejszości narodowych w równej liczbie, rozstrzygnie los.

II. grupę tworzą wszystkie inne stronnictwa. Podług tych samych zasad rozdzieli Centralna komisya wyborcza stronnictwa, na które się przy drugiem skrutynium nie brało względu, na grupy A i B. Przy tem wlicza się do grupy A tylko stronnictwa, z którymi pod względem narodowym równe stronnictwa były wcielone do grupy I., ostatnie grupy wliczają się do grupy B.

Centralna komisya wyborcza zliczy wszystkie ważne głosy stronnictw wszystkich, na które się w drugiem skrutynium nie brało względu, o ile należą do grupy A lub B z całej Republiki razem, dzieli się sumę tych głosów liczbą nieobsadzonych mandatów, stwierdzi w ten sposób dzielnik wyborczy, którym jest cała liczba bez resztki ułamkowej, która wyszła przez to dzielenie rozdzieli mandaty między grupy I. i II. i to między stronnictwa każdej przynależnej grupy osobno według zasad § 52; przytem jest jako podstawa obliczenia suma wszystkich głosów oddanych stronnictwu w Republice.

§ 54.

Którzy z kandydatów zostali w II. i III. skrutynium wybrani.

Pierwszy ustęp opiewa:

Z pojedynczych stronnictw wybrani zostali w drugim i trzecim skrutynium posłami wedle liczby man-

datów przypadłych na stronnictwo kandydaci według porządku, jak są oznaczeni na liście kandydatów wspomnianej w § 49.

§ 58.

Ustęp III. licz. 3 opiewa:

III. świadomie, nie będąc wpisany do listy wyborców (§ 21 ustęp 2.) podpisze listę kandydatów.

Jako 7. punkt ustępu III. zarządza się następujące postanowienie: 7. kto wykona prawo wyborcze, aczkolwiek było prawomocnie rozstrzygnięte (np. przez wydanie paszportu obcego państwa), że nie jest obywatelem państwowym Republiki Czechosłowackiej lub jest sobie świadom, że w dzień wyłożenia list wyborców, które są podstawą wyborów, nieprzekroczył wieku, który dekret konstytucyjny przepisuje jako warunek prawa wyborczego.

§ 62.

Zwolnienie od stempli i należytości.

Wszelkie podania, protokoły, zarzuty, zażalenia w sprawach wyborów oraz załączniki do nich, jak również i uwierzytelnianie podpisów wyborców na listach kandydatów (§ 21) i kandydatów (§§ 23 i 27) są wolne od stempli, a o ile nie rozchodzi się o uwierzytelnianie podpisu przed publicznym notaryuszem, także i od należytości.

Art. III.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a przeprowadzi ją minister spraw wewnętrznych.

Zmiany w ordynacji wyborczej do Senatu.

Ustawa z dnia 15. października 1925 zb. u. i rozp. nr. 206, którą się zmienia niektóre postanowienia ustawy z dnia 29. lutego 1920 zb. u. i rozp. nr. 124 o składzie i mocy prawnej Senatu

Zmiany:

Art I.

§ 6.

Jeżeli się odbywają wybory do Senatu i Izby posłów w jednym i temsamem dniu, jest Centralna komisya wyborcza do wyborów do obu Izb wspólna. W gminach do tysiąc obywateli może Polityczna władza nadzorcza postanowić także i wspólną komisję dzielnicową, jeżeli okazuje się tego potrzeba dla braku odpowiednich zastępców stronnictw, lub dla braku wygodnych lokali.

Odbywają się wybory do Senatu najpóźniej do czterech tygodni po dniu, gdy się odbywały wybory do Izby posłów, są dzielnicowe komisye wyborcze i Centralna komisya wyborcza, które przeprowadzały wybory do tej Izby, także powołane do przeprowadzenia wyborów do Senatu. Członkowie tych komisyi nieśmia jednakowoż być zastępcami stronnictw, które nie zgłosiły ważnych list kandydatów dla wyborów do Senatu, owszem należy komisye te uzupełnić zastępcami stronnictw, które nie kandydowały do Izby posłów, a jednak zgłosiły ważne listy kandydatów do wyborów do Senatu; przy tem należy zastosować przepisy §§ 9 i 11 ordynacyi wyborczej do Izby posłów.

Z wyjątkiem wypadków według ustępów poprzednich należy koniecznie ustanowić dla wyborów do każdej Izby sejmowej osobną Centralną i Dzielnicowe komisye wyborcze.

Okręgowa komisya wyborcza nie jest nigdy wspólna. Jeżeli pełnomocnik na liście kandydatów do obu Izb jest tensam, to jest członkiem Okręgowej komisyi wyborczej dla wyborów do Senatu zastępca pełnomocnika.

Jeżeli się wybory do Senatu odbywają w tym samym dniu, co wybory do Izby posłów, lub najpóźniej do czterech tygodni, kieruje się liczbą porządkowa list kandydatów do Senatu według porządku list kandydatów do Izby posłów.

Jeżeli do Senatu nie kandyduje któreś ze stronnictw wyborczych Izby posłów, to odpada przy wyborach do Senatu liczba porządkowa przypadła na listę kandydatów tego stronnictwa do Izby posłów. Odwrotnie, gdy kandyduje do Senatu stronnictwo, które nie podało do wyborów do Izby posłów ważnej listy kandydatów, otrzyma jego lista kandydatów najbliższą porządkową liczbę po najwyższej liczbie dla wyborów do Izby posłów; jeżeli takich stronnictw jest więcej, wyznaczy się porządek ich list kandydatów według postanowienia § 26 ord. wyb. do Izby posłów.

U w a g a: Zmieniony także jest § 9, który mówi o okręgach wyborczych do Senatu, odnośnie do nas ważny jest ustęp 8., który brzmi obecnie:

Okręg wyborczy VII. tworzy okręg wyborczy XII. i XIV. (do Izby posłów) z siedzibą Okręgowej komisji wyborczej w Mor. Ostrawie, wybiera senatorów 19.

U w a g a: Podając tłumaczenie tych ustaw, zwracając uwagę na to, że ustawy dawne są w mocy ze zmianami w tych ustawach podanymi. Wszyscy interesujący się wyborami, a w szczególności członkowie komisji, mężowie zaufania, powinni w broszurce „Czechosłowackie ordynacje wyborcze“, zaznaczyć sobie przy poszczególnych paragrafach odnośne zmiany i mieć zawsze pod ręką także obecne tłumaczenie.